

kako gosto obljudena je ta ali ona država. Zato imamo v prejšnjih geografskih in statističnih delih tako visoke številke. Kolikor bolj pa nam postajajo one dežele znane, bolj se manjša število njihovih prebivalcev, ker so podatki jasnejši, točnejši. Tudi naše šolske knjige nam vedo včasih malo preveč povedati o številu Kitajcev itd.; morda ima Kitajska kvečjemu 370 milijonov ljudi, ne pa 420 ali pa še 450, pri Afriki moramo tudi iti polagoma navzdol, od prejšnjih 230 milijonov na 180 ali 170, kakor nekateri hočejo, celo na 150, kar je pa vendar premalo. So pa seveda še drugi vzroki previsoke ctenitve.

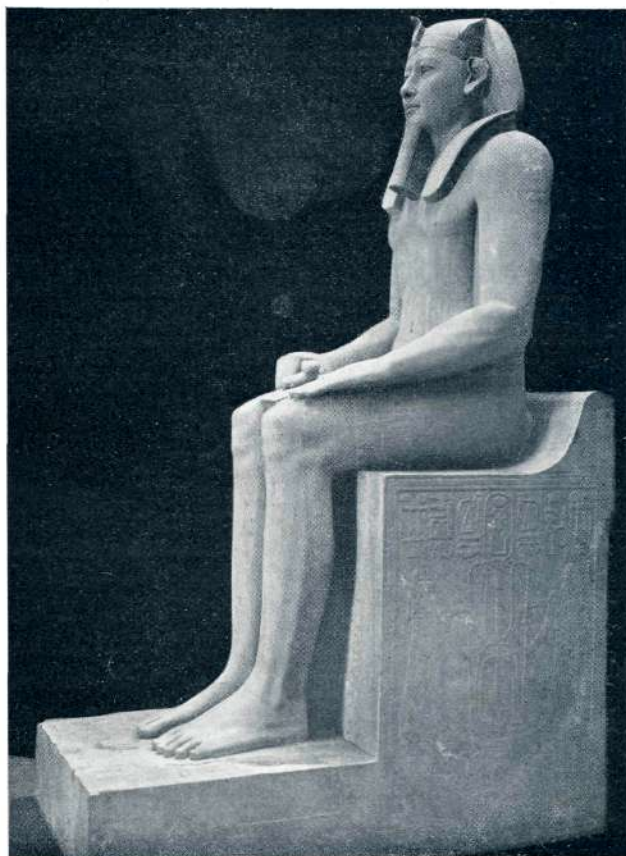
Mnogo zaslug za statistiko in ljudsko štetje so si pridobili tudi katoliški misijonarji. V misijonskih listih priobčujejo od časa do časa število katolikov na svetu; morajo pa pri tem dognati tudi število prebivalcev v dotični deželi sploh, da doznajo odstotke katolikov. Tako je izračunal jezuit O. Werner v katoliškem misijonskem atlantu leta 1885. njihovo število na 217,413.000, to je 15⁰/₀ vsega človeštva. V Evropi so tvorili takrat 47·2⁰/₀ prebivalstva, v Aziji 1·1, Afriki 1·2, Ameriki 50, Avstraliji in Polineziji 15·6⁰/₀, med 850.000 prebivalci polarnih dežel pa ni nič katolikov. Večina jih prebiva v Evropi.

V dunajski „Statistische Monatsschrift“ imamo dobro glasilo za Avstrijo, ki pa razteza svoj delokrog tudi na druge države. Pri Avstriji bomo še govorili o njej. Najrazličnejše članke dobivamo tam, o narodnostih, religijah, bogastvu, živinoreji, rudokopstvu itd. itd.

Odlično mesto med sedanjimi statistiki pripada Francozu Levasseurju. Zelo znana so njegova dela, ki jih je priobčeval v „Bulletin de l'institut international de statistique“. Po različnih virih je izračunal površino in prebivalstvo evropskih držav v letih 1800., 1830., 1860. in 1880. Pri tem sestavljanju nam omeni tudi Francoza Abbé Expillyja, ki je že leta 1762. naštel za Evropo 130 milijonov prebivalcev, Voltaireja, tudi 130, Moheana (1778), 150 milijonov, Berg-Lona (1841), 234, Confronti internazionali (1850), 255, Berg-Lona (1871), 293 itd. On sam naračuni za omenjena leta 175, 216, 289 in 331 milijonov. Mnogo razpravlja o negotovosti in nezanesljivosti virov v prvi polovici preteklega stoletja.

Prvi francoski statistik je pa brez dvoma Bertillon, ki nam je podal leta 1899. krasno delo, v katerem so navedene vse uradne štetve pretečenega stoletja do leta 1897. Seveda mu je bilo delo primeroma lahko, ker je imel na razpolago vse uradne originalne publikacije, poleg tega pa jih je primerjal z onimi omenjenega Queteleta in Berga. V svoji

knjigi nam navaja površino držav v različnih časih, potem prebivalstvo po starosti, spolu, stanu, verskem izpovedanju, število tujcev itd., zlasti natančno za desetletja 1850—1890. Da bi bilo vse res povsem natančno, so mu pomagali ravnatelji vseh statističnih evropskih uradov, John Tatham za Angleško, Klaer za Norveško, Sidenbladh za Švedsko, Jekelfalussy za Ogrsko, Inama-Sternegg za Avstrijo, von Schell za Nemčijo, Sagasta in Barraquer za Špansko, L. Bodio za Italijo, Ivančof za Bulgarijo itd. Pri posameznih državah ga bomo opetovano omenili.

KRALJ SESOSTRIS I

Par let pozneje, leta 1903., je izdal ravnatelj statistične centralne komisije na Dunaju, Jurašek, knjižico „Die Staaten Europas“, kjer je prebivalstvo cele Evrope proračunjeno na konec leta 1900., in nam podal tako najlepše dopolnilo Bertillonovega dela. Tu niso našteje samo narodnosti, vere, države, ampak vse, kar spada v moderno statistiko.

Izborna urejeno ljudsko štetje imajo v skandinavskih državah, katere države so sploh v vsakem oziru pri prvih. Švedska je prvič določila natančno število prebivalcev že 31. decembra 1749 (1,746.449), potem istega dne leta 1751., nato 1763., 1769., 1775., od tedaj naprej pa vsakih pet let. V tem oziru je lahko